

(1) જુવારની સુધારેલી જાતો કઈ કઈ છે?

જવાબ :

- જુવારની સુધારેલી જાતો : જીજે ૩૫, જીજે૩૬, બીપી૫૩ , જીજે૩૮, જીજે૩૯ ,જીજે૪૦
- જુવારની હાઈબ્રીડ જાતો: જીએસએચ૧ , સીએસએચ૫, સીએસએચ૬, સીએસએચ૧૧ છે તેનું વાવેતર કરવું.

(2) જુવારના બિયારણને બીજ માવજત આપવાથી શું ફાયદો થાય ?

જવાબ :

બીજને માવજત આપ્યા વગર વાવવાથી છોડની સંખ્યા ઓછી મળે છે અને કીટકોથી થતું નુકશાન પણ વધે છે એટલા માટે બીજને વાવતાં પહેલાં કાર્બાઇડ્યુરાન ૩૫ એસ ૧૦૦ ગ્રામ / કિલો બીજનો ઉપયોગ કરવો.

(3) જુવારના પાકમાં ખાતર કયારે અને કેટલું આપવું જોઈએ?

જવાબ :

- સ્થાનિક જાતો : ૪૦ કિલો નાઈટ્રોજન + ૨૦ કિલો ફોસ્ફરસ
- સંકર જાતો : ૮૦ કિલો નાઈટ્રોજન + ૪૦ કિલો ફોસ્ફરસ

જુવારની વાવણી સમયે ફોસ્ફરસનો પુરેપુરો જથ્થો અને નાઈટ્રોજનનો અડધો જથ્થો આપવો. જુવારની વાવણી પછી એક મહિના બાદ નાઈટ્રોજન પૂર્તિ ખાતરનો હપ્તો બે હારની વચ્ચે ઓરીને આપવો.

(4) જુવારના વાવેતર માટે બિયારણનો દર કેટલો જાળવવો જોઈએ?

જવાબ :

જુવારનું વાવેતર અંતર ૪૫૧૨ સે.મી.રાખી વાવણી કરવાથી ૧૦ થી ૧૨ ફિરગ્રા બિયારણ પ્રતિ હેક્ટરે જરૂર પડે છે અને હેક્ટરે ૧.૮૦ થી ૨.૦૦ લાખ છોડની સંખ્યા મળી રહે છે.

(5) જુવારનું વાવેતર કયારે કરવાથી વધુ ઉત્પાદન મળે ?

જવાબ :

હાઈબ્રીડ અને વધુ ઉપજ આપતી સ્થાયી જાતો માટે ચોમાસુ બેસતા અને સ્થાનિક જાતો માટે મોડા ચોમાસુ તરીકે એટલેકે ઓગષ્ટમાં વાવણી કરવી.

(6) જુવારમાં ધામા પડે તો ફેરોપણી કરી ધામા પુરી શકાય ?

જવાબ :

હાલ વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટે ધામા પુરાવા જોઈએ. જ્યાં છોડની સંખ્યા એકથી વધારે હોય ત્યાં એકજ છોડ રાખી બાકીના છોડ ઉપાડી લેવાં તેમજ જ્યાં ખાલા હોય ત્યાં ફેરોપણી કરવાથી ખેતરમાં એક સરખા અંતરે છોડ જોવા મળશે.

(7) જુવારમાં આંતરપાક કયા કયા લઈ શકાય છે તે જણાવશો?

જવાબ :

જુવારમાં આંતર પાક તરીકે તુવેરનો પાક ખૂબજ અનુકૂળ જણાયો છે. આ વિસ્તારમાં જુવારની બે લાઈન અને તુવેરની એક લાઈન રાખી ૪૫ સે.મી.ના અંતરે વાવેતર કરવાની ભલામણ છે. જુવાર એકલાં પાક કરતાં આંતર પાકમાં તુવેરનું વધારાનું ઉત્પાદન મળે છે.

(8) જુવારના પાકમાં નિંદા નિયંત્રણ માટે શું પગલા લેવા ?

જવાબ :

જુવારના પાકમાં નિંદામણ નિયંત્રણ માટે જુવાર ઊગ્યા પહેલાં ૦.૭૫ કિલોગ્રામ એટ્રાઝીન પ્રતિ હેક્ટરે છાંટવું. આ ઉપરાંત એક આંતરખેડ અને વાવ્યા પછી એક મહિને હાથથી એક નિંદામણ કરવું.

(9) જુવારમાં મધિયો માટે શું પગલા લેવા ?

જવાબ :

જુવારના મધિયાથી બચવા માટે જુવારનું વાવેતર જુલાઈ માસના બીજા પખવાડિયા દરમિયાન કરવું હિતાવહ છે. જેથી દાણા તેમજ ચારાનું વધુ ઉત્પાદન મળે. ઝાચરમ ૦.૨ ટકાના બે છંટકાવ જેમાં પ્રથમ છંટકાવ ફૂલ અવસ્થા પહેલાં અને બીજો છંટકાવ ૫૦% ફૂલ અવસ્થા દરમિયાન કરવાથી મધિયાના રોગને કાબૂમાં લઈ શકાય છે.

(10) જુવારમાં સાંઠાની માખી માટે શું પગલા લેવા ?

જવાબ :

ચોમાસુ ઋતુમાં જુવારની વાવણી કરવાથી સાંઠાની માખીનો ઉપદ્રવ ઓછો જોવા મળે છે. આથી ચોમાસાની શરૂઆત થતાંની સાથે જ જુવારની વાવણી કરવી જોઈએ. જો વરસાદની શરૂઆત સાથે જ વાવણી શક્ય ન હોય તો જુવારના બીજને કાર્બોસલ્ફાન ૨૫ એસ.ટી. જંતુનાશક દવાનો ૧૦૦ ગ્રામ/ કિલો બીજ પ્રમાણે માવજત આપવી જોઈએ.

(11) ઘાસચારા જુવારની જાતોની ખાસ વિશિષ્ટતાઓ ?

જવાબ :

- મીઠી અને રસદાર સાંઠાવાળી કે વધુ કુલ દ્રાવ્યક્ષારો ધરાવે છે.
- ઉત્પાદન માટે ઊંચી અને નાજૂક તેમજ જાનવરોને ભાવે અને સરળતાથી પચી શકે તેવી.
- વધુ પીલા ફૂટી શકવાની ક્ષામતા ધરાવતી અને એકથી વધુ વાઢ દ્રંકા સમયમાં આપી શકે તેવી
- રોગ અને જીવાતો સામે પ્રતિકારકતા
- મધ્યમ મોડી પાકતી અને વુધમાં વધુ બિયારણ પેદા કરી શકાય તેવી
- હાઈડ્રોસાઈનીક એસીડ અને યુરિક એસિડ ઓછી ધરાવતી અને નાઈટ્રેટ ઝેર નહીંવત હોવું જોઈએ.

(12) ઘાસચારા માટે જુવારની કઈ જાતનું વાવેતર કરવું?

જવાબ :

ઘાંસચારા જુવારની જાતોમાં એક કાપણી અને બહુ કાપણી માટે અલગ અલગ જાતો ભલામણ થયેલ છે. જેમાં સી-૧૦-૨ (છાસટીયો) એસ-૧૦૪૯ (સુંઢીયુ) જીએફએસ-૩ અને જીએફએસ-૧૧ એક કાપણી માટે છે જ્યારે જીએફએસ-૪ અને જીએફએસ- ૫ બહુ કાપણી માટે છે. આ ઉપરાંત સીએસવી-૨૧-એફ એક કાપણી તેમજ બહુ કાપણી માટે વાવેતર કરી શકાય છે.

(13) ઘાસચારાની જુવારમાં નિંદણ નિયંત્રણ માટે શું પગલા લેવા ?

જવાબ :

ઘાસચારાની બહુકાપણીની જુવારમાં દરેક કાપણી બાદ આંતરખેડ કરીને હાથથી નિંદામણ કરવું જોઈએ. જો પુરતા મજૂર ઉપલબ્ધ હોય તો જુવારની વાવણી બાદ ૧૫ થી ૩૦ અને ૪૫ દિવસે હાથથી નિંદામણ કરીને ચારાનું વધુ ઉત્પાદન મેળવી શકાય છે.

(14) ઘાસચારાની જુવારમાં પાનના ટપકા તથા ગાભમારાની ઈયળનો ઉપદ્રવ ઓછા થાય તે માટે કોઈ જાત છે?

જવાબ :

હાલ ઘાસચારાની જીએફએસ ૫ જાત ઉંચી મધ્યમ જાડા થડવાળી પહોળા પાન અને મીઠી તથા રસદાર સાઠો ધરાવે છે. ઘાસચારાની આ જાત પાનના ટપકાના રોગ તથા ગાભમારાની ઈયળ સામે પ્રતિકારક છે.

(15) ઘાસચારા જુવારની કાપણી ક્યારે કરવી જોઈએ?

જવાબ :

ઘાસચારા જુવારમાં કાપણીનો સમય બહુ અગત્યનો છે. ઘાસચારા જુવારની કાપણી કુલ અવસ્થાએ કરવી જોઈએ જો વહેલી કાપણી કરવામાં આવેતો તેમાં એયસીએન નામનો ઝેરી પદાર્થ વધુ માત્રામાં રહેલો હોય છે. જે પશુઓ માટે ઘાતક છે. જ્યારે મોડી કાપણી કરવાથી રેશાઓનુ પ્રમાણ વધી જવાથી તેનું પોષણ મુલ્ય ઘટે છે.